

PŘÍPRAVA VII. MEZINÁRODNÍHO KONGRESU „MEZINÁRODNÍ UNIE ANTHROPOLOGICKÝCH A ETHNOLOGICKÝCH VĚD“.

„Union internationale des sciences anthropologiques et ethnologiques“, která sdružuje anthropology a ethnology 57 zemí, pořádá pravidelně mezinárodní kongresy anthropologů a ethnologů.

VI. kongres této organizace se konal v roce 1960 v Paříži. Toto zasedání bylo velmi úspěšné pro československé vědecké pracovníky a pro anthropology a ethnology socialistických států. Jelikož Sovětský svaz velmi intensivně rozvíjí na kongresu zastoupené vědní obory a jeho pracovníci dosáhli neobvyčejných úspěchů, byl presidentem VII. mezinárodního kongresu, o kterém bylo rozhodnuto, aby se konal 3.–10. srpna 1964 v Moskvě, zvolen akademik S. P. Tolstov.

Československo bylo na pařížském kongresu zastoupeno sedmi delegáty (Dr. O. Skalníková, Dr. B. Filová, Dr. E. Vlček za členy ČSAV, Dr. Ch. Troníček, Dr. J. Jelínek a Dr. V. Matula delegováni ministerstvem školství, Dr. M. Prokopcov delegovaný ministerstvem zdravotnictví). Referáty čs. účastníků, zasláné práce i aktivita delegátů na kongresu a zejména trvalý stoupající vliv československé vědy v zahraničí, přivedly delegáty VI. kongresu k rozhodnutí, svolat Stálou radu „Mezinárodní unie anthropologických a ethnologických věd“, která má připravit příští VII. kongres do Prahy a pověřit československý národní komitét přípravou zasedání Stálé rady.

Československý Národní komitét Mezinárodní unie byl ustaven ve složení: předseda: akademik Jiří Horák; místopředseda: univ. prof. J. Vášek; I. sekretář: Dr. O. Skalníková; II. sekretář: Dr. Ch. Troníček; členové: akademik J. Böhm a Dr. B. Filová.

Tento komitét se ujal přípravy zasedání Stálé rady za těsné spolupráce se sovětským Národním komitétem a s novým presidentem akademikem Sergejem Pavlovičem Tolstovem, který se svými spolupracovníky připravil návrh struktury a programu příštího kongresu i jednací pořad zasedání Stálé rady.

Stálá rada se sešla v Praze ve dnech 1.–3. srpna 1962. Na zasedání byli pozváni delegáti všech členských zemí (každá členská země má nárok na zastoupení ve Stálé radě, a to až šestí delegátů). Své delegáty vyslaly na zasedání Stálé rady tyto země: BULHARSKO, ČSSR, FRANCIE, HOLANDSKO, IZRAEL, ITÁLIE, JUGOSLÁVIE, MAĎARSKO, NDR, NSR, NORSKO, POLSKO, PORTUGALSKO, RAKOUSKO, RUMUNSKO, SSSR, SVÉDSKO, TURECKO, USA, a VELKÁ BRITÁNIE.

1. srpna 1962 se konala předporada s presidentem příštího kongresu akad. Tolstovem o organizačních otázkách pražského zasedání Stálé rady. Vlastní zasedání Stálé rady zahájil 2. srpna 1962 v budově presidia ČSAV předseda Čs. národního komitétu akademik Jiří Horák, ředitel Ústavu pro ethnografii a folkloristiku ČSAV. Dalšího řízení zasedání se po úvodním projevu akad. Horáka ujal předseda VII. kongresu akad. S. P. Tolstov.

Akademik Tolstov přivítal delegáty Stálé rady, poděkoval čs. anthropologům a ethnografům za přípravu zasedání a zdůraznil aktuálnost hlavního poslání ethnografie a anthropology, jejíž úkolem je nejen studovat hmotnou a duchovní kulturu národů, ale prostřednictvím získaných poznatků pečovat o sblížení národů.

Poté přednesl návrhy na 1. strukturu kongresu,
2. program kongresu,
3. organizační sympóziá a pracovní skupiny při kongresu.

Jelikož tyto rozmnovené návrhy dostaly delegáti již předem, omezil se akad. Tolstov na zdůvodnění podaných návrhů. Nakonec akad. Tolstov podal informace o průběhu organizačních příprav VII. kongresu v SSSR. Uvedl, že kongres se bude konat 3.–10. srpna 1964 v Moskvě v budově moskevské Lomonosovy university a kongresový poplatek že byl propočítán na 2 ruble pro rádny členy kongresu a pro ostatní účastníky kongresu 6 rublů.

Po referátu akad. Tolstova následovala velmi bohatá a podnětná diskuse o programu a struktuře kongresu. Delegáti v diskusi v podstatě přijali návrhy jak je předložil akad. Tolstov a doplnili je cennými podněty a doplňky.

Ve struktuře kongresu bude důležitá změna vůči minulým kongresům spočívající v tom, že otázky regionální ethnografie a anthropology budou projednávány ve společných sekčích,

zatímco v samostatných anthropologických či ethnografických sekčích budou projednávány jen práce obecné a metodické.

Diskuse zdůraznila nutnost společných jednání anthropologů a ethnografů o závažných problémech a doporučila konat za tím účelem společná speciální symposia. Dále bylo doporučeno zabývat se nejen ethnografickou, ale i anthropologickou museologií, otázkami kartografie a jejího uplatnění v anthropology a ethnografii a projednat otázky mezinárodní terminologie v ethnografii a anthropology.

Závěrem pak bylo doporučeno dát možnost mladým vědeckým pracovníkům, aby na příštím kongresu mohli podat zprávy o své práci a účastnit se jednání.

Stálá rada pak schválila následující předběžný program VII. mezinárodního kongresu anthropologických a ethnologických věd. Místo konání: Moskva, ve dnech 3.–10. srpna 1964.

PONDĚLÍ 3. SRPNA: Registrace účastníků. Zasedání Stálé rady. Slavnostní zahájení kongresu.

UTERÝ 4. SRPNA AŽ PÁTEK 7. SRPNA: Vždy v 9–12 a 15–18 hodin zasedání sekcí.

SOBOTA 8. SRPNA: Symposia a pracovní skupiny.

NEDĚLE 9. SRPNA: Symposia a pracovní skupiny Zasedání stálé rady.

PONDĚLÍ 10. SRPNA: Zasedání mezinárodní unie anthropologických a ethnologických věd (plenum). Závěr kongresu. Oficiální banket (na předplacení).

Podle množství a tématiky referátů budou podle potřeby organována společná zasedání sekcí. Kromě toho ve večerních hodinách po zasedání sekcí budou organovány přednášky vynikajících vědců o aktuálních otázkách anthropology a ethnografie.

STRUKTURA KONGRESU:

A. OBECNÁ ANTHROPOLOGIE.

Sekce 1. — Fysiologická anthropology.

Sekce 2. — Somatologie člověka.

Sekce 3. — Anatomická anthropology.

Sekce 4. — Ethnická anthropology.

Sekce 5. — Paleoanthropologie a anthropogenese.

B. OBECNÁ ETHNOGRAFIE.

Sekce 1. — Teorie a metodologie.

Sekce 2. — Paleoethnografie (archeologická ethnografie).

Sekce 3. — Ethnobotanika a ethnozoologie.

Sekce 4. — Ethnolinguistiká.

Sekce 5. — Folklor a lidové umění:

a) ústní lidová poesie;

b) lidové umění výtvarné;

c) lidová hudba;

d) lidové divadlo a choreografie.

Sekce 6. — Právní ethnografie.

Sekce 7. — Náboženská víra a mythologie.

Sekce 8. — Užitá ethnografie.

Sekce 9. — Ethnická ethnografie.

Sekce 10. — Ethnografické muzejnictví.

C. ANTHROPOLOGIE A ETHNOGRAFIE REGIONÁLNÍ.

Sekce 1. — Afrika.

Sekce 2. — Austrálie a Oceanie.

Sekce 3. — Východní a Jižní Asie.

Sekce 4. — Blízký a Střední Východ.

Sekce 5. — Arktida.

Sekce 6. — Amerika.

Sekce 7. — Evropa.

D. PRACOVNÍ SKUPINY (podle potřeby a došlých návrhů).

E. FILMY A SDĚLENÍ, DOPROVÁZEJÍCÍ FILMY.

Jelikož mezinárodních sjezdů se zúčastňuje stále více delegátů se stále rozmanitější pracovní tématikou, docházelo často v mnoha sekčích k tomu, že se sešli pracovníci s tak rozdílnými zájmy, že převládalo referování o jednotlivých pracech nad diskusí, nad zevrubnou výměnou názorů, která je hlavním smyslem pořádaných kongresů. Aby byly kongresy vráceny svému poslání, bylo dohodnuto soustředit tématiku sjezdu a zejména jednotlivých sekcí na několik hlavních témat. Na kongres pak budou přijímány přednostně ty referáty, které se budou zabývat navrženými tématy. Budou-li ovšem předloženy závažné referáty ne-

zapadající do plánovaných témat, mohou být zařazeny do některých pracovních skupin. Přijetí takových referátů musí být doporučeno Národními komitety.

Stálá rada doporučila následující hlavní téma z anthropologických oborů:

A. OBECNÁ ANTHROPOLOGIE.

Sekce 1. — *Fysiologická antropologie*:

Skupinové rozdíly fysiologických znaků.
Aklimatisace ras a národů.
Biologické jevy spojené s isolací.
Dědičnost anthropologických znaků.

Sekce 2. — *Somatologie člověka*:

Aplikovaná morfologická antropologie (ve zdravotnictví, v tělovýchově, v průmyslu apod.).
Věkové změny tělesných znaků člověka.

Sekce 3. — *Anatomická antropologie*:

Skupinové rozdíly ve stavbě jednotlivých systémů a orgánů (kostra, svalstvo, nervový systém, vnitřní orgány, kůže a její deriváty).
Paleopathologie.

Sekce 4. — *Etnická antropologie*:

Použití antropologických údajů k řešení otázek ethnogeneze.
Principy a metody klasifikace ras.
Faktory formování rasových rozdílů.

Sekce 5. — *Paleoantropologie a antropogenese*:

Biologické předpoklady polidštění (stádní vztahy primátů, novžívání předmětu primáty, typy loko-moce, ekologie).
Genealogie a systematika primátů, zvl. hominidů.
Ontogenese primátů a její význam pro fylogenesi.
Morfologie mozku vzhledem k rozvoji práce a řeči.

B. OBECNÁ ETHNOGRAFIE (problematiku ethnografických sekcí neuvádime).

C. REGIONÁLNÍ ANTHROPOLOGIE A ETHNOGRAFIE (uvádíme jen problematiku anthropologickou).

Hlavní zaměření: Ethnogenese a etnická historie jednotlivých oblastí.

Sekce 1. — *Afrika*:

Nástup doby železné v Africe.

Sekce 2. — *Austrálie a Oceánie*:

Otázka osídlení východní Oceánie a původ Polynesianů.

Sekce 3. — *Východní a Jižní Asie*:

Otázky osídlení Japonských ostrovů.
Otázky jednotlivých vln osídlení Indonésie.
Úloha staré Číny v ethnogenesi Jihovýchodní Asie.
Otázka etnických pospolitostí ve vztahu ke kastám v Indii.

Sekce 4. — *Bližší a Střední východ*:

Otázka původního Předasijského obyvatelstva.
Úloha starověkého a středověkého stěhování národů v ethnogenesi.

Sekce 5. — *Arktida*:

Otázka cirkumpolární pospolitosti.
Spojení arktických národů s národy jižních oblastí.
Vliv arktických životních podmínek na kulturu a fyzický typ místního obyvatelstva.

Sekce 6. — *Amerika*:

Otázka osídlení Ameriky.

Sekce 7. — *Evropa*:

Karpatská historicko-ethnografická pospolitost.
Otázka etnické historie Balkánského poloostrova.
Úloha Keltů v etnické historii Evropy.
Fino-baltická a finoslovanská etnická spojení.

SYMPOSIA A PRACOVNÍ SKUPINY:

1. Otázka hranice mezi živočichem a člověkem.
2. Metody antropologické analýsy.

Závěrem zasedání Stálé rady poděkoval akad. Tolstov za všechny návrhy a slíbil, že organizační komitét VII. mezinárodního kongresu přihlédne ke všem podnětům a pokud to bude možné, vyhoví jím. Potom udělil slovo akad. Tolstov předsedovi Unie prof. Wallois, který promluvil o některých organizačních otázkách Unie. Sdělil, že v nejbližší době vyjdou tiskem referáty přednesené na VI. kongresu v Paříži v roce 1960 a seznámí delegáty s návrhem prof. Suzuki (*Tokyo*) na pořádání VIII. kongresu v Japonsku. Potom udělil slovo akad. Tolstov akad. Horákoví, který poděkoval předsednictvu Unie i všem delegátům. Zasedání skončilo proslovem akad. Tolstova.

Ve dnech zasedání Stálé rady byli přijati delegáti Stálé rady náměstkem ministra školství a kultury prof. Václavem Krískem (v zastoupení ministra) na recepci ve Valdštejnském paláci a presidium Československé akademie věd zastupované akademickým Lad. Štolllem uspořádalo přátelskou schůzku členů Stálé rady s československými vědeckými pracovníky v Náprstkově muzeu.

Po skončení zasedání navštívili členové Stálé rady podle zájmu vědecké instituce a prohlédli si paměti hodnosti Prahy. Následující týden byla organizována pro členy Stálé rady autokarová exkurze po Československu. Program exkurze zahrnoval návštěvu vědeckých a kulturních center ČSSR, prohlídku vědeckých a uměleckých památek, antropologických vykopávek a ethnografických rezervací v Čechách, na Moravě i na Slovensku.

28. listopadu 1962 se sešel v Praze Československý národní komitét Mezinárodní unie, aby projednal otázky přípravy účasti našich vědeckých pracovníků na VII. mezinárodním kongresu v Moskvě v roce 1964.

Jak bylo usneseno na zasedání Stálé rady, bude kongres organizován tak, aby těžiště práce spočívalo v diskusech. Proto budou přijaté referáty v Moskvě vytiskeny již před sjezdem. Národní komitety dostaly za úkol vybrat ve svých zemích práce zájemců o účast na kongresu a doporučit přípravnému výboru ty, které vyhovují závažnosti a thematikou programu kongresu.

Referáty pro kongres budou tedy přijímány prostřednictvím národních komitétů, které je začátkem prosince 1963 přejadí do Moskvy. Jak již byla naše antropologická pracoviště informována, je nutno poslat these navržených referátů v české řeči Československému národnímu komitétu do 15. února 1963 a definitivní texty referátů, napsané v řeči, ve které budou na kongresu předneseny, do 28. srpna 1963.

Národní komitét bude doporučovat referáty Přípravnému výboru kongresu v Moskvě, není však kompetentní delegovat jednotlivé pracovníky na kongres. Jednotlivé zájemci mohou být z ČSSR na kongres vysláni jen svými zaměstnavateli.

Pro pracovníky, kteří nebudu delegováni svými zaměstnavateli, bude při dostatečném počtu zájemců, organována účast na kongresu na vlastní náklad přihlášených účastníků cestovní kanceláří ČEDOK. Prosíme zájemce o tento zájezd, aby se včas k účasti přihlásili v sekretariátu našeho Národního Komítetu.

ADRESA: Československý národní komitét „Union des sciences anthropologiques et ethnologiques“, Sekretariát, Praha 2 - Nové Město, Lazarská ul. č. 7.

Dr. Ch. Troníček, Praha,